

meghatározásból (definíció) levezetett érv	A tételt meghatározásra építve fogalmazzuk meg.	Tipikus hiba: rossz a meghatározás.
	„Az alma zárvatermő növény, magháza körül vitaminban gazdag gyümölcshús található. Rendszeres fogyasztása hozzájárul az egészség megőrzéséhez.”	„Egy rendes házban legalább 100 pengő mindig kell, hogy legyen!”
ok-okozati összefüggésből származó érv	Egy jelenség okainak részletes feltárásával érvel.	Tipikus hiba: egy okra visszavezetni valamit, ami több okból adódik. hamis okozat: egymás után következő eseményeknél ok-okozati kapcsolatot feltételezni.
	„Zoltán nem találkozhatott ma az osztályfőnökünkkel. Betegsége miatt hiányzott az iskolából. Második napja tüdőgyulladásban fekszik otthon.”	"Erős korreláció van az egy négyzetkilométerre eső gólyafészkek száma és az az egy négyzetkilométerre eső élveszületések száma között. Ezzel igazolást nyer az a mindezidáig népi tévhitnek vagy tréfának vélt megfigyelés, hogy a gyerekeket a gólyák hozzák."
körülményekből levezetett érv	„Nem volt más választásom” – helytelen magatartást „legkisebb rosszként” tüntet fel.	Leggyakrabban mentegetőzés: „más is ezt csinálja”
	„Először a vonat késett 20 percet, de a ettől függetlenül a buszt utána még elértük, de az meg lerobbant. Ne haragudj, nem a mi hibánk volt, hogy elkéstünk!”	„más hivatal még korruptabb” „Senkinek sem lett ötös!”

összehasonlításon alapuló érv	Hasonlaltal vagy metaforával bizonyít egy tételt.	Tipikus hiba: a metafora önkényes, azaz nem meggyőző egy adott korban, egy adott közegben.
	„A barátság olyan, mint a gyümölcsfa. Ápolni, gondozni kell, hogy gyümölcsöt hozzon. Ha elhanyagoljuk, akkor pedig elpusztul.”	"Egy jól megépített gép dinamikus, rendezett egész, amelynek minden része valamilyen feladatot szolgál és a részek mind harmonikusan együttműködnek. A világegyetem ugyanezeket a jellemzőket mutatja. A természet váltakozásában, a csillagok és a bolygók mozgásában, az életciklusok ritmusában ugyanazt az egységet és harmóniát látjuk, amit a jól szerkesztett gép mozgása mutat. De a gép egy értelmes teremtő alkotása. Tehát a világegyetem is egy értelmes teremtőalkotása kell legyen." (Aquinoi Tamás)
ellentétén alapuló érv	A bizonyítani kívánt tétel ellentétét bizonyítom be.	Tipikus hiba: az „ellentétesség” helytelen megállapítása.
	„A vidámnak lenni jó dolog. A szomorú, kedvetlen emberek betegesebbek, nem szívesen beszélgetnek, dolgoznak velük együtt.”	„Pista a barátom, hiszen sosem tett ellenem semmi rosszat.”
általános-egyes elvén alapuló érv	Ha egy csoport egészére igaz valami, akkor minden tagjára is igaz lesz. „Mindenkit elengednek kirándulni!” – hatásos,	bár logikailag problémás.; túlzásokhoz is vezethet
	„Európában az oktatás a társadalom előrehaladásának fontos tényezője. Magyarországon is fejleszteni kell az oktatást a társadalmi fejlődés érdekében.”	„Rajtam kívül már mindenkinek van ...-ja! Nekem is vennem kell.”
valószínűségen alapuló érv	Úgy cáfolni egy állítást, hogy bemutatjuk, annak bekövetkezte nem valószínű. A többség igaznak véli.	Tipikus hiba: nem tipikus helyzetben is ezt az érvelési módot alkalmazni.
	A nő alig volt 50 kiló, nem tudott volna egy ilyen nagyméretű és súlyos tárgyat elmozdítani.	Így működnek az előítéletes érvelések.

bizonyítékokból származtatott érv	Tények, adatok, kutatás.	Tipikus hiba: nem megbízható forrásból merítünk, vagy a hiányzó bizonyíték.
	1991-ben Magyarországon a férfiak 71%-a soha nem mosott, vasalt otthon, tehát a dolgozó nők a családban, a házimunkában nagyobb terhet viseltek.	„köztudott, hogy...”
tekintélyre való hivatkozás	Az érv egy külső forrás (személy, intézmény, szervezet) hitelességére épít.	Az illető mégsem tudja, vagy szándékosan manipulál.
	„A passzív dohányzás káros az egészségre, ezt bizonyítja a WHO 2008-as jelentése, miszerint a passzív dohányzás növeli a tüdőrák és a szívbetegségek kockázatát.”	a reklámok fehér köpenyes „szakértő tudósai”

MANIPULATÍV TECHNIKÁK

önmagába visszatérő érv

„Pistában nem lehet megbízni, mert egy megbízhatatlan fráter.”

személyeskedés: az érvek helyett a személyről beszélni

„Nem meglepő, hogy a szabad párcapcsolat híve, hisz 40 éves, és még mindig nem sikerült családot alapítania.”

érvek helyett az érzelemre hatni
sajnálatkeltés, félelemkeltés, megalapozatlan remény ébresztése

„Van szíved éppen most előállni ezzel?!”

címkézés

Az érvek cáfolata helyett pl. azt mondjuk, hogy „ez romantikus álmodozás”.

hamis kontextusba helyezés

A szavakat úgy idézzük, hogy új jelentést adunk nekik új szövegösszefüggéssel.”

visszaélés a retorikai kérdéssel:
összetett kérdés; a vita hevében nem érdemes rá válaszolni, inkább arra kell kérni a vitapartner két egyszerű kérdésre

„Nem vered már a feleséged?”